

آشنایی با مفهوم نار و نور در کمالات و ارتباط آن با ساختار نفس ما

ما دائماً در حال جذب نار و نور از پدیده‌های اطرافمان هستیم

- چهره فلانی آن قدر نورانی است که آدم از نگاه کردنش سیر نمی‌شود!
- مجلسی که رفتم خیلی نورانی بود، دلم نمی‌خواست زود تمام شود.
- این خانه اصلاً نور ندارد، نمی‌توانم در آن زندگی کنم.

احتمالاً شما هم چنین جملاتی را در توصیف نور گفته یا از زبان دیگران شنیده‌اید. **نور** با ما چه رابطه‌ای دارد که تا این حد جذب‌مان می‌کند؟ **نار** یا آتش چه‌طور؟ چرا از نزدیک شدن به آن فرار می‌کنیم؟ آیا **نار و نور** فقط یک واقعیت بیرونی و مادی هستند، یا نسبتی با وجود ما دارند؟ چرا در بعضی فضاها احساس نورانیت و سبکی داریم و در برخی دیگر احساس سنگینی و ظلمت؟ چرا بعضی رفتارها و افکار درون ما را آتش می‌زنند و برخی دیگر به ما حس آرامش می‌دهند؟

در این درس می‌خواهیم از زاویه‌ای متفاوت به مفهوم **نار و نور** بپردازیم. عناصری که شاید تا به حال تنها به ابعاد مادی و فیزیکی آن‌ها توجه داشته‌ایم و از جنبه معنوی و متافیزیکی‌شان غافل بوده‌ایم. نار و نور از مهم‌ترین حقایق جهان هستی‌اند که در همه ابعاد زندگی ما جریان دارند و هیچ لحظه‌ای نیست که ما با نار و نور در ارتباط نباشیم. تمام کمالات جمادی، گیاهی، حیوانی و... تمامی انتخاب‌ها، ارتباطات، رفتار و افکار ما و در یک کلام همه اتفاقاتی که پیرامون ما در جریان است یک جنبه نار دارد و یک جنبه نور؛ یعنی هم می‌تواند مثبت و سازنده باشد و هم منفی و ویران‌کننده. بنابراین نوع دارایی‌ها یا محرومیت‌های ما در زندگی چندان مهم نیست، آن چه اهمیت دارد نحوه مواجهه ما با آن‌هاست.

آشنایی با مفهوم نار و نور و جاری و ساری بودن آن‌ها در تمام پدیده‌های هستی ممکن است، برخی قالب‌های تکراری ذهن ما را بشکنند، باورهای قدیمی‌مان در مورد مثبت یا منفی بودن کمالات را به چالش بکشد، آغازگر تغییرات مثبتی در مهندسی فکر و انتخاب سبک زندگی ما باشد و دریچه‌ای تازه از ساختار ریاضی جهان را به‌سوی ما باز کند.

در این درس درباره مفهوم نار و نور در کمالات و ارتباط این موضوع با ساختار نفس انسانی صحبت می‌کنیم و در نهایت به این می‌پردازیم که چگونه باید از موقعیت‌های مختلفی که در آن قرار می‌گیریم نور جذب کنیم.

آیا نار و نور فقط پدیده‌هایی فیزیکی و مادی هستند؟

نور یکی از بدیهیات زندگی ماست و همه ما مفهوم آن را درک می‌کنیم. به قول [شهاب‌الدین سهروردی](#) از عرفا و فلاسفه بزرگ اسلامی «در عالم چیزی آشکارتر از نور نیست؛ بنابراین هیچ چیز به اندازه نور بی‌نیازتر از تعریف نیست». ^۱ نور چیزی است که در ذات خود روشن است و چیزهای دیگر را هم روشن می‌کند.

دانش فیزیک نور را نوعی [موج الکترومغناطیسی](#) حاوی فوتون می‌داند که طول موج‌های مختلفی دارد، اما این تعریف تنها مربوط به بُعد مادی و فیزیکی نور است. حقیقت نور جلوه‌های نامحسوسی دارد که با هیچ فرمولی قابل تعریف نیست، چون اساساً در محدوده عالم ماده نمی‌گنجد. علم، ایمان، عقل و بسیاری از مفاهیم دیگر از مصادیق نورند، زیرا حقایق عالم را برای ما روشن می‌کنند. هر کجا نور نباشد، ما در ظلمت و گمراهی می‌مانیم.

نقطه مقابل نور، نار است. نار یا آتش به صورت «احتراق یک ماده سوختنی در حضور اکسیژن» تعریف می‌شود، اما این تعریف هم تنها به بُعد مادی آتش اشاره دارد. به گزاره‌های زیر دقت کنید:

- فلانی با متلک‌ها و زخم زبان‌هایش قلبم را سوزاند.

1 سهروردی، شهاب‌الدین، حکمت‌الاشراق، ترجمه سید جعفر سجادی، انتشارات دانشگاه تهران، 1366

- از شدت عصبانیت صورتم مثل آهن گداخته سرخ شده بود.
 - وقتی یاد بدی‌هایی که در حقم کرد می‌افتم، از درون گُر می‌گیرم.
- در تمامی این حالت‌ها ما وجود آتش را در درون خود حس می‌کنیم، بدون آن که جلوه خارجی و بیرونی داشته باشد؛ پس حقیقت آتش هم یک حقیقت متافیزیکی و غیرمادی دارد.

وجود نار و نور در کمالات

احتمالاً تابه‌حال با تحصیل کرده‌های مغروری مواجه شده‌اید، که به واسطه علم‌شان خود را برتر از دیگران می‌دانند، یا آدم‌های به ظاهر مذهبی که بد اخلاق، افسرده، کینه‌ای یا حسودند، یا ثروتمندان و صاحب‌منصبانی که سایر افراد را برده و بنده خود می‌دانند و با نگاه تحقیرآمیز به آن‌ها می‌نگرند. به نظر شما مشکل از کجاست؟ علم بد است، مذهب نقص دارد، یا پول فساد می‌آورد؟

هیچ کدام! واقعیت این است که هر نوع کمالی، چه جمادی باشد چه گیاهی، چه حیوانی و چه عقلی هم نار دارد هم نور، هم می‌تواند بهشت تولید کند هم جهنم، حتی یک کمال فوق عقلی مثل نماز شب هم می‌تواند بعضی‌ها را جهنمی کند؛ چون ممکن است خود را برتر از دیگران قلم‌داد کنند و به واسطه عبادت‌هایشان از خدا طلب کار شوند.

نه فقط کمالات، بلکه همه چیز در عالم نار و نور دارد. هر فکری که به ذهن‌مان می‌رسد، هر تصمیمی که می‌گیریم، هر عملی که انجام می‌دهیم و به طور کلی همه انتخاب‌ها، ارتباطات، رفتار و افکار ما، هم می‌تواند نور و بهشت تولید کند و هم نار و جهنم؛ در نتیجه اصلاً مهم نیست که ما در چه شرایط خانوادگی و اجتماعی زندگی می‌کنیم، چه دارایی‌هایی داریم و از کدام نعمت‌ها محرومیم. مهم این است که خودمان چگونه با شرایط زندگی‌مان مواجه می‌شویم و چگونه از آن‌ها بهره‌برداری می‌کنیم. بعضی‌ها هنرمندند و از دل تاریک‌ترین شرایط نور استخراج می‌کنند. بعضی‌ها هم در اوج نعمت و کمال‌اند و چیزهایی دارند که آرزوی میلیون‌ها نفر است، اما تمام نعمت‌هایشان را ضایع می‌کنند و از بهشتی‌ترین شرایط جهنم می‌سازند.

نار و نور چه ارتباطی با ساختار نفس ما دارند؟

همان‌طور که گفتیم، نار و نور در اصل یک حقیقت فرامادی و متافیزیکی‌اند و آن‌چه به‌عنوان نور و آتش در جهان ماده می‌بینیم، در واقع جلوه کوچکی از حقیقت اصلی آن‌هاست. پس از آن‌که حجاب‌های عالم ماده کنار برود و باطن عالم آشکار شود، حقیقت نار و نور نیز در قالب بهشت و جهنم تجلی پیدا می‌کند. بنابراین برخلاف تصور رایج بهشت و جهنم مکان‌هایی نیستند، که بعداً به‌وجود بیایند. ما همین حالا هم در بهشت یا جهنم نفس خود زندگی می‌کنیم. در واقع بهشت و جهنم هر دو در درون ما و از ظهورات نفس ما هستند. در این باره در درس‌های بعدی بیشتر سخن می‌گوییم.

از کجا بفهمیم در حال جذب نار هستیم یا نور؟

آن‌چه تا این‌جا گفتیم، بیشتر جنبه‌های نظری و تئوری نار و نور بود. دانستن این مطالب برای شروع حرکت لازم است، اما کافی نیست. ما باید شاخص‌هایی در اختیار داشته باشیم که به وسیله آن‌ها دائماً نار و نور درون‌مان را اندازه بگیریم و ببینیم به کدام سمت و سو در حرکتیم؛ به‌سوی جهنم یا به‌سوی بهشت. اما این شاخص‌ها کدامند؟

مهم‌ترین شاخص جذب نور برخورداری از **شادی، آرامش و عشق** است. اگر کسی در مسیر درست حرکت کند باید روزبه‌روز بر حجم شادی، آرامش و انبساط درونی‌اش افزوده شده و رابطه‌اش با خداوند بهبود پیدا کند. زیرا خداوند منبع اصلی نور است: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...»^۲

در نتیجه اگر قبل از ازدواج، قبل از رفتن به دانشگاه، قبل از ثروت‌مند شدن یا قبل از به‌دست آوردن هر کمال دیگری، رابطه صمیمانه‌تر و بهتری با خداوند داشتیم، خلوت‌هایمان بیشتر بود، عبادت‌هایمان خالصانه‌تر بود، و به‌طور کلی شادتر، راضی‌تر و

2 سوره نور، آیه 35

آرام‌تر بودیم و اکنون این‌ها در وجودمان کم‌رنگ شده، باید یقین بدانیم که از کمالات خود نار جذب می‌کنیم. لازم است پیش از ادامه مسیر، کمی توقف کنیم و به اصلاح نقاط ضعف بپردازیم. همه ما به چنین توقف‌گاه‌هایی در مسیر حرکت خود نیازمندیم و اصلاً مهم‌ترین کار ما در زندگی پیدا کردن همین نقاط ضعف است.

وجود نار و نور در پدیده‌ها بخشی از ریاضیات حاکم بر جهان خلقت است. فرمول‌های دیگری هم وجود دارند، که شناخت ما را از این ریاضیات کامل‌تر می‌کنند. در درس‌های بعدی درباره این فرمول‌ها بیشتر صحبت خواهیم کرد. شما هم اگر اطلاعاتی در این زمینه دارید لطفاً در بخش نظرات با ما در میان بگذارید.